

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; Grassalkovics Antal hg.; Kisfaludytársaság; budapesti napló: házaló zsidók kártékonyága, Vörösmarty megítiszteltetése, játékszini krónika, 'sa't. *Abaujmegye*: katonaság beszállásosása, az erd. részek visszakapcsolatása, sérelem a katonai hatóság német levelezése miatt, szolgabírák szaporítottatása, 'sa't.; *Ungmege*: némelyi intézetek pártoltatása, nemzeti nyelvünk ügye, 'sa't.; agarász-társaság; pozsonyi lóverseny; egy erdélyi megyei tiszt ismétetése; növelés ügye hazánkban; változások a cs. kir. hadseregnél; 'sa't.) Anglia (az ellenzés mostani helyzete; 'sa't.) Franciaország (Paris még sem csöndesült le; 'sa't.) Külföldi elegyhir. Gabonaár. Dunavizállás. —

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's apost. kir. fels. Péchy Emanuel grófot Zempléni megye főispáni helytartójává, és fűmei hajózás-iskola igazgatójává Gerliczy Henrik fűmei kormányzó első ülnököt méltóztatott legk. kinevezni.

A' nm. magyar kir. udv. Kamara a' béla-bányai kir. bányakamarai megürült erdész-hivatalra Szabély József beszercezi kir. bányakamarai erdész, a' hatvani kir. sóbeszedői megürült hivatalra Ottmayer József munkácsi sóbeszedőt, helyébe Lieb Mihály ungvári kir. sóbeszedőt; Ungvárott kir. sóbeszedővé Fritzy Károly ellenörködő mázsamestert, helyébe Andrássy Károly mázsamestert, ennek helyébe pedig Kovács Antalt, továbbá ugyan-csak Ungvárott kir. sómázsálóvá Huntzer József munkácsi sópajtáort, helyébe pedig Czollner Károly sóvári sótisztgyakornokot; végre, Schmitzer Józsefnek Tárkányba lett áthelyezése következtében, munkácsi kir. sómázsamesterré Batta Mihály pesti kir. sómázsálót 's helyébe Brunner Antal sótisztgyakornokot alkalmazá. — Legfelsőbb kegyelemnél fogva Schnirch Antal sopronyi kir. só- és 30ad-beszedő nyugalmaztatott.

Grassalkovics Antal herczeg sept. 29-ikén délelőtt Gedellön meghalt. —

Kisfaludy-Társaság. Megjelentek, 's Eggenberger J. és fia pesti könyvárusoknál, 's általok a' két haza minden hiteles könyvkereskedőinél kaphatók: A' Kisfaludy-Társaság Évlapjai. Két kötet. Budán, a' m. kir. egyetem bet. n. Sr. 280 és 275 l. finom velinen, kemény táblába kötve 3ft. ep. — A' társaság számot ad Évlapjaiban keletkeztétől fogva egész 1841-ig folytatott munkálkodásairól, közli tagjainak a' köz. ülésekben tartott előadásait, különösen Fáy András, Péczely József és Székács József beszédeiket, Schedel Ferencz és Szontagh Gusztáv értekezéseiket, 's b. Jósika Miklós egy novelláját 's „Helione“ című költeményét; valamennyi, jutalmat és dícséretet nyert pályaműveket, a' költőiket Pap Endre, Kazinczy Gábor, Ajtay Gyula, Nagy Imre, Szilágyi István, Medgyes Lajos, Tárkányi Béla és Pájer Antaltól; és szépműtaniakat, u. m. 1. Tarczy Laj. pápai ref. collegiumi professorét a' drámai literatúrának a' nemzet életére hatásáról, 's literatúránk drámaszegénysége okairól; 2. Ramershoffer Valerian győri kir. academiái professzor Szavallattudományát; 3. Gondol Dániel m. kir. utv. cancellariái tisztviselő terjedelmesebb értekezését a' regényről és drámáról párhuzamban; 's 4. Müller Godofred jogtanárét ugyan azon tárgyban. Végre toldalékul közöltetik Nagy Imre emlékezete, ki épen az 1840-ki költői első jutalom elnyerésekor halt meg, 's hátrahagyott versei közül válogatott darabok. — A' társaság egy felül mind maga, mind a' közönség iránti kötelességének tartotta munkálkodásai történeteit és eredményeit együtt és teljesen előadni; másfelül reményli, hogy ez által a' magyar szépműtani irodalomnak is némi szolgálatot tön, olly dolgozatokat terjesztvén elő, mellyek korszerű philosophiai és aesthetikai kérdéseket szerencsésen fejtegetve, mind az olvasókra, mind a' szépirodalom művelőire kívánt hatással lehetnek. Pesten, a' Kisfaludy-Társaság' üléseiből, sept. 27. 1841. Tóth Lőrincz, jegyző.

Budapesti napló. Alig van tárgy, melly vesztélyteljes eseményeket szűne, mint a' házaló zsidók üzérkedése; 's e' szigoru figyelmet érdemlő rosz — mint sok egyéb — még nem vona maga után közintézkedést. Magányosak tesznek ugyan e' tekintetben némi ovakodást; mert sok udvarban olvashatni, mikép „házalás és köldulás tilos“; de az illy rendeletek is csak azok számába sorolhatók, mik azért hozattak, hogy annál több legyen meg-nem tartani való; mivel mindennapi tapasztalás igazolja, miszerint amaz ragálytul mentesített tervezett házak falai közt is hallható, a' gyakran egymásra tolokodók „handeln“ csáb-symphoniája. Két osztályt képeznek szerintem a' házaló zsidók: vevők és csere-árusok' osztályát; de e' két szak lopás' firmája alatt egyesül, mit részint alkalommal, részint előre kidolgozott terv után követnek el, 's így mindegyik egy szélesen kiterjedő tolvajtársulat' tagjának tekinthető. A' vevő, ezen elvnel fogva „csald meg, kit lehet“ „élni kell mindennek“ kivált ha az adó körülményeit szigorunak látja, feleárt sem ajánl; a' csereárus pedig hitvány portékáért a' cserét, mi nem ritkán maga is haladja a' zsidó-kelme' becsét, kész pénzzel jól megtoldatja, minek kamatja, ha a' fizetés pontjai közt várokozás is helyt foglal, gyakran igen kis idő alatt kétannyira szökkenti a' valódi adósság' sommáját: é mellett mindenik vagy azon jártatja szemét 's gondolatát, hogy jelenleg mit csiphessen el; vagy a' szoba fekvését, ablakkészületet, 's ruhák helyét kémleli, hogy időt, alkalmat lesve ottis keresgéljen hova semmit sem tett. És midőn a' károsodott, a' zsidópiaczon szemléltet, nem zsidó csatolja-e magát mindjárt hozzá, 's igéri jó pénzért az elorzott holmi kipuhatolását, minek nagy része meg is kerül, a' nélkül, hogy a' tolvaj hol és kiléte felől legkisebb félritajosítás atlassék. A' dolog illy helyzete nem azt mutatja-e? hogy száz tolvaj eset közül kilenczvenkilencz rendesen zsidómunka; 's hogy köll olly társulatnak lenni, melly tagjai által kerített meg jó fizetés mellett, mit tagjai által lopat; hogy illy csempészkedésből gazdag jövedelmet arasson. Mind ezeken él gyászosabb eredményeket szül azonban a' zsidónők' beremődje. Földulja ez a' házi élet' csöndes boldogságát; kiragadja férje karjai közül a' nőt, magzatok ártatlan köréből a' szorgos

anyát, 's azzá aljasítja, miről nem lehet többé mondani: „Oh hölgy az isten gyönyörül Teremte tégedet, Szerelmed idvességét is Ad a' gyönyör felett.“ Korunk felületesség és fényűzés kora, sok hölgy divatragályban sanylik, pedig közhivatal — vagy szolgálatheli embereink fizetése csak annyi, hogy szó leg-szorosb értelmében mondhatják el: „megadád mindennapi kenyérünket“ de a' piperének azért ki kell kerülnie, és az kikerül. Mert előáll a' tolokodó áruszó, kinek untató nyögösködésitől a' gyöngé némben nem szabadulhat, 's nyakába varja, hogy ugy szóljak, a' napi divatot; mert hiszen mindjárt fizetni nem szükség, 's amaz néhány forint az ifju- tens- vagy nagyság aszszonyánál jó helyen van. De a' kelme még szabóműhelyben hever, már ára követeltetik; pedig a' konyhaköltségül félretett néhány huszas még ingyen sem elég! A' hitelező zsarolási azonban mármár szemtelenséggé fajulvák; 's a' nő elébb saját, majd férje holmiját veti zálogba, később gyermekei ruháját adogatja el, nem ritkán pár ezüst kés vagy kalán sikkad el, miért ártatlan eselédet sanyargatnak, vagy bérmentesen elis üznek — 's a' zsidónő szája bedugva, a' hölgy' becsülete mentve; azaz, s z e g é n y férje semmit sem tud. Most uj divatcikkkel czúszik elő a' csábítás' kigyója, 's tele sziszegi a' már hálójába került szerencsétlen nő' füleit, ki az előbbi vásárlást jó fizetés mellett becsereéli. Am de a' pénzszaklatás ujra előjön; pedig a' jövedelemforrás vagy a' szemesedni kezdő férj által bedugtatott, vagy a' nő' pazarlása által kiapadt. A' követelést zsarolás váltja fel; ez fenyegetéssé, majd ijesztgetéssé válik, 's a' szorongatás izzó helyzetében bizodalmas mosollyal, a' kivitt felsőség' gúny- és kármosolyával javasol árusnők pénzkereseti módot, mutat ösvényt, nyújt eszközöket. Egy ezred nagyobb 's kisebb rangú hölgy' életmódját sorolja ekkor el — bátorításul a' talán visszahökkenőnek — szak 's osztályozat szerénti udvarlóihoz való viszonyaikkal, kiknél veszedelmes philosophiája meghitté szerencsésitét; nincs a' sok redőjű szívnek olly titka, mit sokat igénylő mosollyal fülbe ne sugna; 's igazság vagy költemény, rágalom vagy valóság folyjék zagyvaszedédből, a' rosz hatást megteszi; 's míg az élet terhei alatt roskadozó férj kenyérkeresés közt vért izzad, hogy kiteremtse a' nap' szükségét, 's gyermekeinek bizalmas mosolyában hanyagsága kárhuzatos itéletét ne rettegje: a' nő, kellemeit, szemérmét, hűségét árúccikké aljasítja, hogy az elfecsérelt boldogság' olesó árán, a' bűnpénzen vehessen hiu vágyainak hízogó cifra rongydarabot! Ne gondolja senki, hogy e' sorokat zsidók elleni roszakarabul irom, 's ne vádoljon felekezeti szűkkeblűségről, mert szak- vagy osztályozat után senkiről sem szoktam itélni. Szánom én e' népet, melly jog nélkül 's hontalan bujdosik, 's tudom, hogy közüle sok előtt nem ismeretlen a' becsületeség' eszméje; de arról is meg vagyok győződve, hogy nagy részének életelve család' és lopás' emnéletén alapszik; 's úgy vélekszem, hogy épen ezen időszakban, midőn a' kor' szelidülő lelke az elhagyott árvát több kedvezésben részesíteni hajlandó, magának e' népnek függ érdekében tenni olly czélszerű javításokat, mik a' nemzet figyelmét inkább megérdemelnék. Egyesek tettei csak egyeseket ajánlanak, 's épen nem bírnak amaz varázserővel, hogy az egész' jóllétének szolgálhassanak alapul. — Koszorus Vörösmartykat sept. 25-ikén esti 10 órakor díszes fáklyás éji zenével lépék meg budapesti tisztelői; a' zeneszünetek közt nemzeti színházunk számos tagja karénekeket dallott, 's ezek közt a' nagy költő szivverható „Szózatát.“ — Kuthy munkája kikerülvén vizsgálat alól, nem sokára megjelenendik. Kendvencz regényirónk műve annál több figyelmet igényelhet, mert általa uj — a' politikai — pályára tört, 's ha terménydus erejét tekintjük, hihető nem szerencsétlenül. E' napokban az Ujpiacson egy két emeletű háznál kéregető koldus, midőn a' házmester által eligazittatnék, kést vont elő ingujából 's ennek karját keresztül szurta; a' tettes fogva ül. — Nemzeti szinpadunkon sept. 24-ikén „Bájital“ dalj. 2 felv. adaték; 25-ikén Kovácsné jutalmára bérfolyamban „A' selyemárus“ vigj. 5 felv.; 26-ikán „Gemma di Vergy“ dalj. 2 felv.; 27-ikén bérszünettel Szentpéteri jutalmára először „Korona és kard“ eredeti dráma 5 felv. Szigligetitől; 28-ikán „Egy pohár víz“; vigj. 5 felv.; 29-ikén „Szapary“ színj. 5 felv.; 30-ikán „Alvajáró“, dalj. 2 felv.; ohajtható, hogy Beimel nyomt. intézete valahára már hiba nélküli szinlappal — ha csak egygyel is — ajándékozná meg a' közönséget; ritka lap, melly hibákkal teljes ne lenne, 's gyakran egész nevekben is tévedés van. — Asztalos Károly orsz. igazgató választmányi színházi titoknok hivataláról lemondván, helyette Szigligeti neveztetett ki e' fontos hivatal vitelére, Fán-csy pedig a' rendezőséget vállolta el. E' czélszerű változások javulását reményl-tetik színházi ügyeinknek. Simonchich volt alispán állandó színházi igazgató-nak neveztetett ki, az eddiginél kissé tágasb hatáskörrel. Varga Soma.

(Abaujból.) Rozgony, sept. 25. F. e. aug. 23-án Kassán tartott megyei közgyűlésünkön előfordult nevezetes tárgyak, 's azokra hozott határozatok: 1) felolvastatott fens. nádorunk f. e. aug. 9-én az iránt kelt kegyes intézvénye, hogy mivel a' katonai élelmezés és beszállásolás tárgyában az 1840-ik t. c. zikk által kiküldött országos biztosság azt találta szükségesnek, hogy a' katonaság használatára szolgáló és az országban fenálló épületek, Mérey Sándor tartományi biztosság főigazgatójának (e' czélből ő exc. az illetőkkel már 23-án Kassára érkezett) elnöksége alatt kinevezett albiztosság által, melly a' polg. törvényhatóság és a' katonai rend közbenjöttével az efféle épületek jelenlegi állapotját és azoknak jövedőben mikénti használhatóságát meg fogja vizsgá-

ni, — a helyszínen irattassanak össze — 'sat. Ennek következtül a' ns. megye rendei a' magyar nyelvről szóló 1840. 6dik t.cikk. rendeletére figyelmeztve, miután igen jól tudják hogy a' nemzetiség előmozdítására a' nyelv legfőbb eszköz szolgál, ez pedig csak úgy lehet az országban közönségessé, ha minden hivatalos tárgy magy. nyelven fog elintéztetni, abban pontosult közkívánságok, miszerint semmit forróbban nem ohajtanánk, mint azt, ha ezentul a' hozzájuk intézendő minden nádori intézvények honi nyelven szerkesztetnének, hogy így a' magyar nyelv, melyet a' nemzet mindenké felett ohajt, és mely iránti legk. hajlandóságának a' fels. fejedelem már ez előtt, legközelebb pedig az utóbbi országgyűlésen is dicső példáját adá, az egész hazában elterjedvén, az által a' nemzet a' trón és haza védelmére annál inkább erősödjék. Mind ezeknél fogva ámbár a' megye rendei ö. cs. kir. f. hgségének az ország nádorának kegy. rendeleteit mindenkor kedvesen és a' legszívesb hazafiai örömmel fogadják, annál kedvesebb lenne előtök és nevelné örömeiket az, ha mennél előbb azon időpontot elérni szerencsések lehetnének, melyben minden nádori kegy. intézvényeket is nemzeti nyelven szerkesztve tapasztalnák, és minthogy a' nádor ö fenségé sz emélyében nemcsak a' haza és ősi alkotvány magas őrjét, hanem a' honi nyelv, és nemzetiség lelkes előmozdítóját és pártfogóját hálás érzésekkel tisztelik, és mind azt a' mi eddig a' honi nyelv virágzásba hozatalára nézve a' hazában történt, főleg ö. cs. kir. f. hgsége magas közbenvetésének és a' magyar nemzet iránti szíves hajlandóságának köszönhetik, ö. cs. kir. f. hgsége az ország nádora egy minden tisztelettel készített felírásban alázatosan megkéretni rendeltetett, miszerint jövendőben nemzeti nyelven szerkesztendő nádori intézvények kiadásával az öcs. kir. f. hgsége iránt határtalan tisztelettel 's legtisztább hálás érzésekkel mindenkor viseltető megye rendeit kegyesen megörvendeztetni méltóztassék. 2) Temes megye felszólítására az 1836: 21 t.cikk minélelőbbi végrehajtása, Kraszna, Közép-Szolnok Zaránd vgyék és Kővár vidéke tetleges visszakapcsolatása iránt ö felsége alázatos felírásban megkéretni határozott: miszerint a' tetleges visszakapcsolás végrehajtását 's főlebb érint. t.cikknek az 1741. 18 's 1791: 11. t.cikknek következtében foganatba vételét hová hamarabb kegy. megrendelni méltóztassék. 3) a' cs. kir. pétervárad várkormány f. e. jul. 19én kelt hivatalos levelében egy 6szori szűkés miatt 6 évi sánczmunkára ítelt közkatonai büntetésének kiállása után születése helyére (megyei alsó Kékesd helységbe) utasítását jelenti. Minthogy ezen hivatalos levél német nyelven vala szerkesztve, az 1840: 6. t.cikk pedig világosan azt rendel: hogy a' magyar ezredk kormányai a' magyar törvényhatóságokkal magyar nyelven levelezzenek, miután a' pétervárad vár az országban levén helyeztetve annak mint magyarországi várnak és katonaságnak kormánya szintén a' fenemlített törvény rendelete alá esik, következésképen a' magyarországi törvényhatóságokkal magyar nyelven levelezni köteles, a' nm. m. kir. helytartótanács megkéretni rendeltetett, miszerint a' pétervárad vár katonai kormányát a' fentebbi t.cikk rendeletének megtartására, maga utján foganatosan utasítani méltóztassék. 4) A' köztanácskozások folyamata alatt a' mezei rendőrségről szóló és a' honi ipar 's mezei gazdaság előmozdítására oly annyira jótékony hatású 1840. 9. t.cikk b. Sallhauser Lipolt által szóba hozatván, ez arra figyelmezteti a' megye rendeit, hogy bátor a' fenemlített törvény igen világos rendelete szerint tisztviseleik számának még 5 szolgabíróval és ugyanannyi esküttel leendő szaporítását már többrendbeli felírás által feljelentett szükséghez képest a. nm. m. kir. helytartótanácsnál szorgalmazták, sőt legközelebb az iránt ö felségéhez is folyamodtak, ezen kérésök azonban mind a' mellett is nem teljesítettvén, a' felsőbb helyről mindannyiszor tagadó, legközelebb f. e. mart 30kán 1154. sz. a. kelt intézvényben pedig azon nem reményelt választ nyerték: hogy miután tekintetbe vevén ezen megyének kiterjedését, népességét 's egyéb körülményeit a' jelenleg létező 10 rendszeres szbiró buzgó szorgalom és ügyekezettel mellett tisztí foglalatosságait a' mezei rendőrség körében is teljesíthetik, e' mellett pedig tetemes adóbeli hátramaradással terhelt megyei adózók sorsa is különös figyelmet érdemel, ezen megyének főnebbi kérelme még most nem teljesíthetetik. Mely főnebb közérdekű fontos tárgy újabban tanácskozás alá vétetvén nem titkolhatják el abból eredett méltó fájdalmaikat, hogy jöllehet a' megye rendei a' törvény rendelkezését követve előbbi felírásokban a' tisztviseleik száma szaporításának mulhatlan szükségét számos és igen fontos okkal támogatva világosan megmutatták, de mind a' mellett is mind ezek tekintetbe sem vétetvén, a' főnemlített törvény e' jótékonyágában részesülhetéstől mind e' mai napig kizárattak; — neveli méltó fájdalmukat az is, hogy közönségesen tudva van az, miszerint legközelebb több oly ns megyének, jelesül pedig szomszéd Sáros megyének is, melynek nemessége ezen megye nemességénél sokkal kisebb számu, ezen felül pedig még köztudomás szerint nagyobb adóbeli tartozásokkal terheltetik, a' mezei szbirák megadattak, holott ellenben ezen megye, ámbár nemességének száma a' sáros megyeit tiszter is felülhaladja, adóbeli tartozása pedig sokkal kevesebb azénál, a' már előbbi felírásaiban bizonyított elkerülhellen szükség esetében is az 1840: 9 t.cikk 3dik §-sa világos rendeletén alapult igazságos kívánságától elmozdított, mely annyival inkább sérelmes, a' mennyiben a' nm. m. kir. helytartótanács előtt is igen jól tudva van az, hogy ha az orosz seregek átmenetele idejétől mind eddig fizetellenül maradt és több ízben sürgött, de fájdalom nagyobb részben csak biztatás mellett maradt igazságos követelések azon tartozásba bevételének, nemcsak hogy ezen megyének semmi adóbeli hátramaradása nem volna, sőt ellenkövetelése lenne. Minthogy tehát a' megye keblében előforduló számtalan esetek, de a' gyakorlati tapasztalás is világos bizonyosságot nyújtanak a' felől: hogy a' megyei szbiráknak foglalatosságai, melyek, a' többi számtalant elmellőzve, az új urbéri törvények által is fölötte neveltettek, napról napra szaporodván, azok a' mezei rendőrségi kötelességeknek teljességgel nem tehetnek eleget, és e' miatt a' mezei rendőrségről szóló főnebbi törvény a' megye keblében azért, mert nincs ki azt végrehajtsa, nem teljesíthetetik, a' nm. m. kir. helytartótan. böles belátása szerint e' jelen körülményeknél fogva meggyőződni méltóztatik, hogy miután az oly me-

gyekben is, melyekben a' nemesség száma az ezen megyeinél jóval kisebb, adóbeli hátramaradása pedig jóval nagyobb, a' rendőri szbirák felsőbb határozat szerint szükségeseznek találtattak, a' kért ö szbiró 's ugyanannyi esküttnek e' megyében haladék nélküli kinevezése annyival inkább és oly annyira elkerülhetlenül szükséges: hogy ha ez mennél előbb nem teljesítetik, annak továbbra halasztása valamint az egész nemesi rendre, úgy az adófizetőkre nézve is káros következt fog maga után vonni. Mellyre nézve mind ezek felírásba foglaltni és a' m. kir. helytartótanács az 1840ik évi 9. t.cikk 3dik §sa rendeletének végrehajtására és foganatba vételére újabban is megkéretni rendeltetett. 5) Felolvastott a' megyebeli főispánhelyettes f. e. aug. 27ki hivatalos levele, melyben e' megyének f. e. aug. 23kán kelt hivatalos levele mellett a' füzéri járásbeli alszbirói hivatalra vele közlött folyamodások következtében kijelölt tiszviselő közt eddigi a l b e s z e d ő, fületinezi K e l c z V i n c z e hites ügyvédet kinevezni méltóztatott, melynek következtül a' kinevezetett szépreményű alszbiró főispánhelyettesünknek és a' megye rendeinek iránta mutatott kegyességét megköszönvén, nyomban a' közgyűlés színe előtt a' törvényes hitet letette és rendes helyét elfoglalta. Minthogy pedig ezen előléptetés által a' füzéri jár. beszédőhivatála megürülvén, valamint az adó beszédése, úgy a' pénztár rendes kezelése, mulhatlanul megkivánja hogy e' hivatal haladék nélkül betöltessék, az e' hivatalra folyamodni kívánók esedezéseiknek beadására f. e. sept. 16kán tartandó közgyűlés első napja tüzetett ki határnapul. Sept. 16. 17. és 18 napjain Kassán tartott közgyűlésben előfordult nevezetes tárgyak: 1) Turóc megye f. e. jun. 14dik napján kelt hivatalos levele mellett azon megyei közbizottság közli, miszerint a' jövő országgyűlésen követői által idítványba hozni határozta: hogy mivel az egyházi püspöki méltóságot 's kötelességeit a' főispáni méltósággal összekapcsolott bírói kötelesség gyakorlatával a' hazai törvények szerint nemcsak össze nem egyezhetőknek, sőt azokkal összeütközöknek lenni találja, országgyűlési követői azt szűközleni ügyekezzenek: hogy azon egyházi személyek a' főispáni méltóság címét viselhessek ugyan, azonban a' hivatalnak végrehajtó köre a' polg. rendből kinevezendő helyetteseknek adassék át, mellynél fogva e' megyét főnebbi indítványának a' jövő orsz. gyűlésen leendő pártolására barátságosan felszólítja. A' megye rendei a' felszólító Turócvgyének barátságos leveléhez csatolt azon határozatra nézve, hogy a' főispáni méltóság, az egyházi méltóságtól külön választassék és egyházi személyben polg. 's egyházi hivatal ne egyesíttessék, már közgyűlésileg rendelkezvén, 's azt jövő országgyűlésre küldendő követi utasításul adni elhatározván, az iránt a' felszólító Turócvgyével egy értelemben vannak. Mivel azonban a' hazai törvények főispáni helyettest nem ismernek, és annak a' törvényben semmi nyoma nem találtatik, sőt az el en az országosan egybegyűlt KK és RR több ízben már fel is szólaltak, a' megye rendei Turócvgye főnebbi határozatának azon részét, hogy az egyházi méltóságok főispáni címjeiket megtartva a' hivatal foglalatosságait 's kötelességeit más polg. személy helyettesképen viselje, mint a' törvényekkel ellenkezőt nem pártolhatván, erről Turócvgye értesítettni rendeltetett. 2) Csanádvgye f. e. jun. 17én kelt hiv. levelében a' megye rendeit arról tudósítja, hogy mivel az esztergami hgprimás még mai napon is azon jog gyakorlatában áll, hogy a' kir. ítélőtáblához két birót nevez, ez által pedig az ország oly ítélőszékére, mely a' hazafiaknak társasági legbecsesb jogai, becsület, vagyon, élet és halál kérdései felett ítél, határozó befolyást gyakorol, 's ennek következtül az esztergami herezegprimás a' királyi táblánál megürlt egyik érseki táblabírórságra rokonát K o p á c s y J ó z s e f veszprémvármegyei másodalispánt nevezte ki, — valamint egy részről meg nem ismeri nem lehet, hogy oly férfiú, kit egy megye alispánvá választott, említtet előléptetésre minden tekintetben képes és érdemes, úgy más részről ne hogy a' rokonoknak rokonok általi kinevezésével visszaélésekre nyujtassék illy nagy fontosságú kérdésben szokatlan rés, — köz végzése által elhatározta: hogy a' legközelebbi országgyűlésen követői által az 1557, 13. 1567, 26. 's mind azon tvényeknek eltörlesztése indítványoztassék, melyekben az esztergomi érseknek a' kir. ítélő táblához bírák kinevezési joga sarkallik, mellynél fogva e' ns megyét, hogy főnebbi utasítását követi által pártolni szíveskedjék, barátságosan felszólítja. Minthogy azonban az esztergami érsek hgprimásnak régibb időktől fogva mind e' mai napig szakadatlanul gyakorlott abbeli joga: miszerint a' tek. kir. táblához két birót nevez, az 1557, 13. 1567 26 és több hazai törvényen 's törvénynyé vált régi szokáson sarkallik, 's mind addig míg azok főállnak, abbéli törvényes jogát kétségbe venni nem lehet, miután az által, hogy a' hgprimás ezen táblabírórságra alispáni diszes hivatala szerint is érdemes férfiut, mit az indítványozó megye maga is elismer, habár rokonát, a' mennyiben azt a' törvény nem tiltja, nevezze ki, a' törvények rendelete megsértve nincs, a' megye rendei ezen kinevezésben jelenleg semmi sérelmet nem találnak, hanem hogy azon kérdés: mennyire lehetesen jövendőre nézve a' hgprimás főnebbi jogát a' kor kívánatával és az eddig fenálló törvényekkel összeegyeztetni, bővebb tanácskozás által jobban kifejtessék, ezen hiv. levelnek más az országgyűlési tárgyak megvizsgálására kiküldött választmányhoz küldetik: hogy Csanádvgyének ebbéli indítványát tanácskozás alá vevén, az iránti javaslatát hová hamarabb adja be. 3) Zemplén megye felszólítása következtében a' borkereskedésre 's aszuszoló kezelésére nézve az e' tárgyban kiküldött választmány által beadott véleménye következő pontjai váltak határozattá u. m. a) hogy a' hegyaljai nevezet alá sorozott városokban és helységeben senkinek és semmi szín alatt a' nem hegyaljai nevezet alatt levő másvidéki helyekről aszut soha, borokat pedig febr. 2dik napjaig az elkobozás terhe alatt bevenni szabad ne legyen, a' fuvarosokra nézve is, kik netalán bort vagy aszuszólót, vagy ép természetűt behozni, vagy a' hegyaljai részekbe is zsidóknak aszuszólót szállítani merészlenének 12 pgő for. szabasson, az illető szbiró által az áthágókön annyiszor mennyiszor megvétenni és a' megye házi pénztárába tétetni rendeltessék, mely fenkített határidő elmulta után bár honnan 's bár kinek is a' vidéki borok bevitele erre nyerendő engedelem nélkül csak azért is megengedhető: hogy már ekkor a' borok tökéletesen kitisztulván és minémüsé-

ge a' va
vén, e
a' kine
által a
ugyszi
az olly
átalány
szonb
hogy m
az aszu
nép bo
füzéri j
azon já
méltó t
nösen a
nevezé
sán, e
fontja
9kr, m
vember
törvény
deglel
C
mint a'
hető le
tésére
sának
létre k
lető ha
kalmá
naplój
bírák r
mulhat
nyugtá
ezekne
pénzsz
tárakb
tatja a
néstő
benne
köni e
hogy a
nek ?
dányi
ma me
hát, ho
nyira
szeik
Futha
ve) 3
Esterl
Bieltia
na ka
sapka
Lovas
óráko
csi B
vér 5
a' bé
tal tö
a' má
any.
mond
ka. G
chami
kancz
és uj
cha,
sárga
tímen
barna
nei:
óráko
sem
rül.
sem
ft. 5
nemz
ria,
sapka
Lovas
stein
és sa
Futha
ft. 7
10 ar
ismét
Don
any.
3 é.
feket
tímen

ge a vásárlóktól könnyen kitudható, így a hegyaljaiól különválasztható levén, ez által a hegyaljai borok hitelessége teljességgel nem veszélyeztetik, sőt a kinek kinek tulajdona felett nem korlátozott szabad rendelkezés és bánásmód által a fejlődő kereskedési ipar gyarapittatik. — b.) Az aszuszölő vételétől, ugyszint az aszuszölőbor csinálásától, a vásárlott terméknek elvesztése alatt az olly zsidók, kik sem tulajdonosi, sem haszonbérleti jogon szőlőket nem bírnak, általános tiltassanak el, mindazáltal azoknak, kik akár tulajdonosi, akár haszonbérleti jogon szőlőket bírnak, minden kivétel és megszorítás nélkül, csak hogy mind a bor, mind az aszu nem vidéki, hanem valóságos hegyaljai legyen, az aszubornak csinálása a hegyaljai borkereskedésnek előmozdítása s a köznép boldogulása nézetéből is minden korlátozás nélkül engedessék meg. 4.) A füzéri járásbeli ürességbe jött albeszedői hivatalra öten folyamodtak, kik közül azon járás főesküttje Kelcz Eduárd a rendek kívánságára, 12 évi szolgálat méltó tekintetéből is, első helyre jelöltetett ki és a főispánhelyettesnek különösen ajánlatott, maiglan azonban a főispánhelyettes ithon nem léte miatt a ki nevezés még nem történhetett meg. 5) Húsárszabás: marhahús fontja 10kr. Kassán, centralis állomási helyeken s mezővárosokon 9kr, falukon 8kr.; borjuhús fontja Kassán 11kr. más helyeken 10kr.; falukon 9kr.; juhhús fontja Kassán 9kr, más helyeken 8kr. falukon 7kr. mind váltóban. — 6.) Jövő közgyűlés novemberhó 15kén, törvénykezés s büntető törvényszék azon hó 22kén, polgári törvényszék pedig 29kén leend. Időnk jó, már dér is volt, mind e mellett a hideglelés még mindig nagyon uralkodik. Klestinszky László.

(Ungi közgyűlés; magyar nyelv ügye Ungban.) A kisdédóv-intézet, valamint a gazdasági egyesület is, megyénk rendeinél pártolásra találván, a lehető legsikeresebb előmozdítási módok kidolgozása, az eper- s más fák tenyésztésére ügyelő küldöttségre; a pozsony-nagyszombati vasutárszvények aláírásának eszközlése pedig, a szolgabírákra bízott, jelentéseik a jövő közgyűlésre beavatván. Nem lesz talán érdektelen megyénknek a pénztárnokokat illető határozata. Meghagyatik ebben a szolgabírának, hogy a pénzszedés alkalmával jelenleendvén, a beszédett öszletekről öök is naplót vigyenek, s e naplójukat az illető pénztárnokok, ezeket pedig a szolgabírák aláírván, a sz. bírák naplói, az eljárás bevégzésével, az első alispánnak minden esetben s mulhatlanul beküldessenek. Minthogy pedig az alpénztárnokok, a vontatási nyugtatványok kifizetésén kívül, egyéb fizetésekre fölhatalmazva nincsenek; ezeknek köteleességüké tételik, miszerint a nyugtatványokat mindenkor a pénzszedés alkalmával fizessék ki, s a fenmaradandó pénzt azonnal a főpénztárakba szolgáltatassák. Magyar nyelvünk ügye megyénkben mikint álljon, mutatja az, hogy a kebelbeli kir. gymnasiumhoz néhány hó előtt a m. kir. Htanástól kegyesintézmény érkezvén, kérdésbe tevő: minő tanok adathatnának benne magyar nyelven? a reá adott válaszbán bármely tannak édes nyelvünkön előadhatása csak a szükséges könyvektől föltételeztetik; valamint az is, hogy a két elemi osztályban évenként 140 — 160 számmal tanuló gyermekeknek 2/3-át tevő idegen ajkúak főfelügyelő Smoczer József ungi főesperes és csudányi prépost fárdatlan buzgalmu kormányzása, s az illető oktatók szorgalma mellett, egy pár év alatt egészen megmagyarosodnak. Annál fájdalmasb tehát, hogy az említett elemi iskolai ügy nem különben a paplaki építvényekre anynyira kevés gond fordittatik, az uradalmi igazgatóság által, hogy némelly részük öszszedőlésétől is kell már tartani. Kovács Károly m. k.

Pozsonyi lóverseny, sept. 26kán. I. Elegy-verseny. 1 1/2 órákor. Futhat 1839ben az ausztriai birodalomban született minden ló (bona fide jelentve) 3/4 ang. mérf. Teher 90 ft. mén 3 fttal többet. Tét 50 arany, fele bánat. Gróf Esterházy Mihály 2 é. tel. vér vil. pej kanczája Cachucha, apj. Pericles, any. — Bielia. Lovas színei: kék test, sárga uj és sapka. Gróf Széchenyi István 2 é. barna kanczája, apj. Shillelagh, any. Döre. Lovas színei: fehér test, veres uj és sapka. Gróf Festetics Miklós 2 é. söt. pej ménje, apja Conscript any. Grisetle. Lovas színei: kék test és uj, fekete sapka. II. Pozsonyi díj 200 arany. 2 órákor. Futhat minden az ausztriai birodalomban született ló. Teher mint a bécsi Bielstakében. 3 é. 80 ft. 4 é. 100 ft. 5 é. 106 ft. 6 é. 110 ft. idősb 112 ft. félvér 5 fttal kevesebbet; kanczák 2 1/2 fttal kevesebbet; a Károlyi, a Bielstakés és a bécsi 200 arany díj, a nemzeti, s az aszszonyságok díjabeli nyertesek 5 fttal többet. 1 1/2 ang. mérf. Tét 20 arany fele bánat; a díj és a tét negyedrésze a második lóé. T. Csapody Pál 3 é. sárga kanczája Don Juan. apja Election any. Don Juan. Gróf Nádasdy Tamás 3 é. tel. vér bar. ménje Alcide, apj. Diamond, any. Thamár. Lovas színei: világoskék test, fehér kék csikos uj és sapka. Gróf Széchenyi István 4 é. pej ménje Argus, apj. Gallopade, any. Miss Crachami. Lovas színei: fehér test, veres uj és sapka. Gróf Festetics Miklós 3 é. pej kanczája Victoria. apja Conscript, any. Little-boo-peep. Lovas színei: kék test és uj, fekete sapka. Herczeg Trautmannsdorf Ferd. 3 é. barna kanczája Gracha, apj. Privateer, any. Bruneoli. Lovas színei: veres fehér csikos test és uj, sárga sapka. Gróf Harrach Ferencz 3 é. barna kanczája, apja Murphy any. Sentiment. Lovas színei: fehér test, veres uj és sapka. Gróf Zichy Emanuel 4 é. söt. barna ménje Passe-par-tout. apja Gallopade, any. Little-boo-peep. Lovas színei: kék test, veres uj, fekete sapka. III. Esterházy-Zichy-díj. 2 1/2 órákor. Futhat minden a magyar honban nemzett és született ló. Tét 10 arany semmi bánat; honi lovagok; futás köre a bíró páholyától kezdve egyszer körül. A tét harmada a második lóé; a verseny megindításakor három ló, vagy semmi futás. Bejelentés 4 nap a futás előtt. Teher 2 é. 76 ft. 3 é. 100 ft. 4 é. 120 ft. 5 é. 128 ft. 6 é. és azontul 132 ft. az 1841dik évi bécsi Bielstakés, és a pesti nemzeti díj nyertesek 4 fttal többet. Gróf Festetics Miklós 3 é. pej kanczája Victoria, apja Conscript, any. Little-boo-peep. Lovas színei: kék test és uj, fekete sapka. Gróf Nádasdy Tamás 2 é. pej mén csikója, apja Diamond, any. Emilia. Lovas színei: világos kék test, fehér kék csikos uj és sapka. Herczeg Liechtenstein Alajos Polka nevű kanczája. Lovas színei: veres test, veres kék csikos uj és sapka. IV. Aszszonyságok billikoma. 3 órákor. 1ső futás (heats). Futhat angolt kivéve minden ló. Teher 3 é. 70 ft. 4 é. 90 ft. 5 é. 96 ft. 6 é. 100 ft. 7 é. és azontul 103 ft. mén két fttal többet, nem telivér 5 fttal kevesebbet. Tét 10 ar. fele bánat. A díj az 1ső lóé, a tét a második lóval osztandó; 1 ang. mf. ismételve. (heats). T. Csapody Pál 3 é. sárga kanczája Don Juan apj. Election any. Don Juan. Gróf Traun Xav. Ferencz 5 é. vil. pej ménje Romeo. apja Conscript, any. Helene. Lovas színei: fekete test és sapka, fehér uj. Gróf Festetics Miklós 3 é. sárga ménje Avec-ca, apj. Murphy, any. Jej. Lovas színei: kék test és uj, fekete sapka. Gróf Harrach Ferencz 3 é. barna kanczája, apja Murphy, any. Sentiment. Lovas színei: fehér test, veres uj és sapka. Gróf Stubenberg József 3 é.

barna ménje Privat. apj. Privateer, any. Miss Fury. Lovas színei: test és uj fekete fehér csikos, fekete sapka. Gróf Nádasdy Tamás 3 é. pej ménje Maltravers, apj. Diamond, any. Miss Fanny. Lovas színei: világos kék test, fehér kék csikos uj és sapka. V. Aszszonyságok billikoma. 3 1/2 órákor. 2dik futás (heats). September 27kén reggel 9 órákor a hidontuli téren az úszóiskola irányában fog a kiállított lovak megjutalmazása végbe menni.

(Változások a cs. kir. hadseregél.) Előléptettek, másodezredesből ezredfővé: Mitisz Józ. Sándor czár 2 sz. gy. ezr., ugyanott; alezredesből ezredessé: Bordolo Ján., Márjássy b. 37 sz. gy. ezr., ugyanott; őrnagyokból alezredesekké: Fischer Leop., Sándor czár 2 sz. gy. ezr., Stein Vilmos b., Mengen b. 4 sz. vasasezr., Ledochovszky Timót gr., nádor 12 sz. huszárezr., Ferencz Károly cs. kir. fhg szolgálattevő kamarása, hivatala megtartásával, mind az ezredben; gyalog s lovas kapitányokból őrnagyokká: Fürstenberg Károly tartománygr., Wasa Gusztáv hg 60 sz. gy. ezr., egyszersmind szolgálattevő kamarássá Miksa kir. fhgnél; Weigl Venczel b., Mihalievics b. 57 sz. gy. ezr., és Weiss Fülöp, Mengen b. 4 sz. vasasezr., az ezredben; Welsersheimb Ferencz gr., Reisinger 18 sz. gy. ezr., Rainer fhg 11 sz. gy. ezr.; Dobrzenszky Mihály b., Rainer fhg 11 sz. gy. ezr., Reisinger 18 sz. gy. ezr.; Reinisch János, Márjássy b. 37 sz. gy. ezr., Sándor czár 2 sz. gy. ezr.; Spannoghe Antal, Sándor czár 2 sz. gy. ezr., Márjássy b. 37 sz. gy. ezr.; Balz György, nyugalmazott ezredes, parancsnokává lett a rokkantak tanyájának Pesten, s Guzman Károly nyugalm. ezredes ugyanazzá Pettauban. Ott Kristóf, Reisinger 18 sz. gy. ezr. őrnagy, Röhlein gránátos zászlóalj parancsnokává lett. Nyugalmaztatott: alezredesekből: Hessz Edvárd, Mengen b. 4 sz. vasasezr., ezredesi ranggal; Vetter János, a pettaui rokkantak tanyájának parancsnoka; őrnagyokból: Holpert Jakab ausztriai őrpattantus-kerületi parancsnok, alezredesi ranggal s nyugdíjjal; Röhlein Ferencz, Paumgarten b. 21 sz. gy. ezr., gránátos zászlóalj-parancsnok, Charon Sándor, Mihalievics b. 57 sz. gy. ezr., és Reinharz Fridrik, Gollner b. 48 sz. gy. ezr., mind alezredesi ranggal; gyalog s lovas kapitányokból: Frank Antal, Schön 49 sz. gy. ezr., őrnagy ranggal s nyugdíjjal; Beszler Tadó b., Mayer b. 45 sz. gy. ezr.; Jennemann Venczel, Lajos fhg 8 sz. gy. ezr.; Beck Fridrik, Mihalievics b. 57 sz. gy. ezr.; Kirchroth Antal, Prohaszka b. 7 sz. gy. ezr.; Tuschner Fülöp, Bertolotti b. 15 sz. gy. ezr.; Marschik Mátyás, Lukka hg 24 sz. gy. ezr.; Lichtner Ignác, Bianchi b. 63 sz. gy. ezr.; Popp Valentin, a ruhatári kartól, és Balestrieri Sebestyén, Kress b. 7 sz. könnyűlovasezr., mind őrnagy ranggal. Önkényt kiléptek, őrnagyokból: Széczen Adolf gr. Fridrik Vilmos porosz király 10 sz. huszárezr., katonai rangja megtartásával; kapitányokból: Liechtenstein Auguszt hg, Reusz hg 7 sz. huszárezr., őrnagy ranggal. Külföldet s azok elfogadhatására s viselhetősire legf. engedélyt kaptak: Rodiczky Károly b. vezérőrnagy, a német szövetségi központi katonai választmányál meghatalmazott M. m. Frankfurtban a porosz kir. vörös sasrend másodosztályú díszjelét csillaggal; Menndorf-Pouilly Hugo gr. alezredes, bajor király 2 sz. vasasezr., a portugál kir. sz. Benvenuto d' Avis rend díszjelét. —

(Erdélyből.) Alsófehérmegye, septemberben. Járásbeli szolgabíráinkhoz vala szerenésje helységünknek. Kis királyunk megjelent kivált járásunkban fontos nap; a bírák seregéstől már jó hajnaltól fogva a helység végén ácsorogják át az egész napot, s hajtozva a munkában előhaladók izzadásán, mitől tisztjek ez alkalommal felmentette őket, s mivel szolgabíró urnak is sokak dolgai, s a 25 ft. évi díj nem nélkülözhető a gazdasági, következéleg élehetési gondokat, az elszegényült, de okosodott paraszt liberalitása már most csak egy tányér tojás, csirke, vagy egy kosár gyümölcsig törpült, megtörténik, hogy az ígért nap nem jöhet, hanem második, harmadik, vagy nem ritkán negyedik nap, de a tiszteleti követség, a következő elkorheledés alapjául, mert az elécsorgott napot rendszerint egy derekas lerészegedés fejezi be, ki nem maradhat. Eljőve tehát járásbeli tisztünk. Én, kinek senkivel baja, senki fia ellen panaszom nem volt, egykedvűleg nézém ablakom alatt elnyargaló négyes szekérét, s benne a csinos görög szakállu férjfiút. Dolgát végzé a tiszt ur, s haza menendő vala, viszsza jövet maga hájtá lovait mesteri ügyességgel, szekereben hátul pedig kocsisia ült s egy nemes atyánkfia, egyike a tiszteket körző satelleseknek. Közel hozzám a piac szegletin megállapodik a szekér, az idáig kísérő bírónak, eskütségnak a szolgabíró ur megújítja parancsolatait, a hátul ülő nemes ember maradást int nekik, s a szekér elrobbant. Ezen szeglettől a helység végéig alig van 60 lépésnyi köz, itt a lovak egybe bonyolódtak, de a hátra maradt bíró az eskütséggel nyomban ott teremvén, a helység zabjától vadult paripákat megtartották. Egyet kanyarított ostorával hálaul a tiszt ur az eskütségnyaka körül, s ezt jó adag cifra káromlás követte, mint köszönet bármely bele rögzött verbunkosnak díszére való, és miért? mert a járásbeli szolgabíró urat nem kísérek ki a faluból. Az eskütségn mentegetőzött a nemes ember intésivel, de a szolgabíró ur azzal nem elégedett még, s felkiáltott: „utánam mindnyájan, gyilkos t — te. A kis basa megcsapá lovait, s nyargalt, utána a 9 személyből álló helység-előjáróság, a szekér okozta por, a kanikulai forrásra daczára, köztük nem egy egyén a 60 évet meghaladott öreg, egész a szomszéd helység közepéig a nyargaló szekérrel versenyt futva. Itten megállapodik a kényur s ezen szavakkal: „az anyátok sa't. elmehettek“ a tikkadozó eskütséget elbocsátja. Na uraim! nemde a jelen eset még Tahir basának is becsületére válnék, s ez pedig nálunk történt, hol ez illyes nem újság vármegyei életünkben!! nálunk, és nem Kréta szigetén, vagy Rumelia térein. Bátoran uraim, csak a 47k edictumot kell megújtanunk, itt az országgyűlés, vannak nekünk embereink azt majd gyakorlatba hozni. 212.

Az 1835ben Magyarországon legelőször alakult agarász egylet f. évi őszhó 25dik's azt követő napjain csupán kölyök. agarakkal vadászatot tartand, melyre gyűl helyül Vecsés helysége, megjelenési határnapul őszhó 24ik napja van kitűzve. — Kalas Zsigmond m. k. jegyző.

Az 1840dik évben alakult agarasztársaság részről f. é. aug. 15kén tartott kalocsai gyűlésben hozott határozat folytában első agaraszat helyül Kis-Kőrös m. város, határnapul pedig f. e. october 25ke azon hozzáadással tüzetett ki, hogy az agarasztársaság t. cz. tagjai 24kén esse felé jelenjenek meg. Ossko Gábor, társasági jegyző.

Nőnevelés. Volt idő hazánkban, mikor a nőnevelés legnagyobb uri házaknál is, idegen nyelv kirekesztésével, csupán anyai nyelven egyszerűen adatván elő, legfőbb gond fordított arra, hogy a leánykák ártatlanságukat megtartva, buzgó keresztyéneknek, hü nőknek, szeretett anyáknak, haza jó leányinak és takarékos jó gazdaaszszonyoknak neveltesenek. A divat, halmozott mu-

latságok, njságon kapás, külszokás iránti vágy távol valának házaiktól 's boldog életet éltek tisztas anyáink. Dicső emlékezetű József császár uralkodásával jöven divatba a német nyelv, az akkori világ szelleme többit kívánván leányainktól, nyakra före tanítottak németül, melly által újabb izlés, a külirók olvasásával idegen országokhoz hajlás fejlett ki 's valljuk meg az igazat, nőnemünknel könnyebb és pallérozottabb lett a társalgás. Beállván a francia nemzet kikiáltott dicsősége, illetőleg Napoleon aerája, az egész világ francziául tanult. A divathoz már természetűl is hajlandóbb nőnemünk szinte mulhatlan szükségesnek tartotta ennek megtanulását 's mi lön következése? Leányaink a pallérozódásban újra előmentek 's társalgásuk német szelidséget 's francia könnyűséget nyert. De ez által sok külföldi divat és szokás esuzott be házi köreinkbe. Fájdalom, leányaink nagy része főnek tartván a francia nyelvet, ezt megtanulta, a német hallásból is reája ragadt, hazai nyelvünket mindazáltal, mivel részint nem tanulta, részint divatlannak tartotta, sem nem értette, sem nem szerette. Ó fájdalom! napról napra fogyott hazafi indulatu nőink száma oly annyira, hogy könnyen azt hívők, ruhát, nyelvet, szokást elhagyván, megszününk magyarok lenni. Bekövetkezett az 1825ki országgyűlés, lelkes hölgyeink hazafi szónokainktól elragadtatva, eddigi eltérésüket a bekövetkezett későbbi országgyűlések hatásuknál fogva is, legnagyobb örömeinkre, hazafiúságukkal, nyelvünk iránti szeretetükkel 's megtanulásával mind inkább jóvá tesszik, felséges királyné Carolina Augusta Erdélyben mondott azon lelkes szavait: idegen nyelvet tanulni nem kötelesség, a hazait nem tudni szégyen 'szi-vökön hordván. Tanuljunk németet, tanuljunk francziát, ha elménk, időnk 's vagyónunk engedni angolt és olaszt is, fogadjuk el a külszokások jó izlését, némi divatot is, de hazánk édes nyelvét, jó szokását 's a magyar egyeneslelkűséget mindenkor főnek tartjuk. Néhány év óta némelly leánynevelő intézetekben is ezé irányosb kezd lenni a tanításmód. Folyó év jun. 24én Pesten Beauvalné aszszony nőnevelő intézetében próbatét tartott, mellyen magam is jelen voltam. Örömmel szemlélttem egyszerű fehér öltönyükben fényüzés kerülésével a növendék leánykakat, kiknek ajkairól hazánk nyelvét oly tisztán ejteni hallám. A tanulmányok, mellyekből a próbatét adatott, ezek valának: vallás-oktatáson kívül magyar, német, francia olvasás 's ezekben írásgyakorlások nyelv-, természettan növényországa, kivált technikai ága, minden természetményt vagy természetben vagy lefestve mutatván a növendékek, számvetés, kivált fejbeli, földleírás, közönséges történetek, mythologia, szavalás. A nyelvtanon kívül vallás, földleírás és történet magyar nyelven adattak elő. Ezeket kívül még zenében, tánczban, rajzolásban, testgyakorlatokban (gymnastica) vettek órákat a növendékek, lelkes Székácsunktól 's Vagner ev. tanítótól vévén tudományi órákat. Hálás köszönet e jeles intézetnek, hol a sziv-re, testre, elmére 's hazafiságra egyforma gond és figyelem fordittatik. Kubinyi Ágoston.

Anglia

(Az ellenzés mostani helyzete. Elegy.) London, sept. 18ikán: „Hogy a toryk győzelme fényesb, mintsem azt néhány hónap előtt magok is gyáníthaták, az tetteleg bizonyult már be; de vajjon épen illy tökéletes é a whigek vesztése? Mint ministereké igen; de mint ellenzési párté épen nem, mert e tekintetben munkásságok még csak most kezd valódilag kifejlenni. Russell az alsóházban oly határozottan nyilatkozék, hogy abból világosan láthatni, miszerint új helyzetének tökéletesen meg bir felelni. A középosztály, mint ellenzője a toryknak, 's különösen a földbirtokosoknak, a manchesteri gabonatörvény elleni társulat zászlaja alatt egyesült, 's jeles rendezete mellett bizonyosan minden gyárvárosban legtökéletesb szerencsével sikerülend népgyűléseket eszközölhetnie, mikből számos kérelem jutand parlament elibe az iránt hogy a gabonatörvény ügye még a mostani ülésben döntessék el. Legközelebbi jeles beszédje által Russell e mozgalmat maga és párthivei, számára sajátjává tette. Mit fog Peel ez ellen tehetni? Való, miszerint ő az ország kormányzatát igen súlyos viszonyok közt foglalta el, 's csakugyan időre van szüksége, hogy célszerű rendszabályokkal léphessen föl; ámde itt tulajdonkép nem rendszabályokról, hanem inkább csak a körülmények megismeréséről van szó. Anglia kereskedési ügye oly fordulat küszöben áll, hogy az orvoslást veszély nélkül egyáltalában nem halaszthatni el. Ha tehát Peel a körülmények sürgetésének enged, úgy pártjával hasonlik meg, ellenkező esetben pedig az egész középosztályt nyakára zaklatja, és napról napra nagyobb befolyásra juttatja a whigeket. Ez az ügyek mostani helyzete, mellynek súlya alól minden jelessége mellett is alig fogja magát Peel kiszabadíthatni. — O'Connell Dublinben ismét heves beszédet tartott a toryk ellen, 's inté honfitársait, hogy egynek se adjanak hitelt, mert mézes sziv mögött csalárd árulás lappang. Az izgatásban jelenleg ezeket mondja vezérelveinek: ellenzése minden egyedárusságnak, gyűlölség a képmutatók ellen, 's barátság mind azok iránt, kik a valódi polgári és vallási szabadságot tisztelik. Shiel is hevesül nyilatkozott, 's kora megbukást jóslott a főnálló tory kormánynak. — Ez év folytatában 5508 lakos vándorlott ki Irlandból, részint Kanadába, részint az egyesült szabad tartományokba, 's még majd ugyanennyi jelenté már magát hasonló célra. — Owen vallási felekezete oszló félben van.“

Franciaország.

(Paris még sem esőndesült le. Elegy.) Paris, sept. 22ikén: „A fővárosi népalj folyvást forrong; este felé mindennap csoportozások történnek. A nép ugyanis öszszegyűl, egy pár kocsit fölfogat, néhány ablakot és lámpát bezúg, a marseillaiset tapsok közt elénekli, a rendőrségre nyelvével ölti ki, néhány követ röpit soraiba, 's aztán alunni oszlik el, hogy rakoncuzatlankodását másnap ujult erővel folytathassa. — A National sept. 20iki számát lefoglalák. — A clermonti zavargók közül folyvást több vétkezebbet fognak el. — A pairszék tegnap ült össze Pappart-Quénisset ügyében ítéletet hozandó. A spanyol Krisztina folyvást Parisban tartózkodik.“

Külföldi elegyhr.

Az Alexandria előtt álló angol sorhajók, mellyek arra rendeltetvék, hogy a szyreket hazavivő hajókat kísérik, ivóvizért Szyriába vitorláztak, mivel sem Alexandria-ban, sem Abukirban, Ali parancsából, egy csepszet sem kaptak. Ali sergében 12 — 15000 szyr van, azért vonakodik oly igen azokat haza bocsátni. Ali a telet Kairóban tölti; a nemzetörség folyvást üzi szemfényvesztő játékát, pedig sok pénzbe kerül. — A porta a tisztviselők száma kevesbitésével akarja roppant költségit kisebbíteni 's már sok tisztviselőt el is bocsátott. A török hadseregtül minden francia tiszt el van bocsátva 's egészen a porosz rendszer bevive. — Hir szerint a porta a pénzügy vitelét ismét a basák kezibe adja. — Az egyesült státusok elnöke kimondta veto-ját a nemzeti bank ellen, mellynek egy üzenetben adja okát. Ennek tartalma röviden ez: a nemzeti bank kérdése még mindig pör alatt volt 's mind ez ideig eldöntetlen maradt. Egyik elnök megerősítette, másik visszavetette; a nép egyszer mellé állt, máskor ellene nyilatkozott; ő 25 évig mindig ellene harczolt, most következetlenség nélkül jóvá nem hagyhatja, 's megerősítés nélkül küldi vissza a congressusnak. — Hir szerint a városi tanács Rumann városkormányzó eddigi fizetését mint nyugdíjt továbbra is meg akarja nála hagyni; de mivel a főfelügyelési jognál fogva felsőbb hatóság megerősítése alá kell még terjeszteni, nehezen hiszszük, hogy valami legyen belőle. A hannoverai kormányak kezdettül fogva az volt politikája, hogy a nép kívánságának mindenben ellenszegüljön, 's tán ha a nép az új alkotványt örömmel fogadja, a kormány nagy következetlenséggel, csak hogy a néppel egy értelemben ne legyen, a régi mellé fog állani. — A belga király és hamburgi tanács közt kötött kereskedési szerződést kölcsönös adómentesség fejében aug. 25kén cserélték ki. — A svéd országos RR kívánatára a király biztosságot nevezett ki, melly minden polgári és fenytő törvényi javaslatot szoros vizsgálat alá vet, 's a jövő országgyűlés elibe egy egészen kidolgozott törvénykönyvi tervet fog terjeszteni. — Piscatory Görögországból Triesztbe érkezett. — Jávában mindinkább terjed a keresztényen vallás. — Riojaneiro egészen a koronázáshoz készüléssel van elfoglalva 's a császár részirül vége hossza nincs a sok kereszt, rend-osztogatásnak. — Crosz éjszak amerikai consult a kubai helytartó parancsára elfogták. Minek okaul azt adják, hogy egy Kuba szigetén meghalt gazdag éjszakamerikai aszszony végrendelet nélkül hátra maradt vagyónát a kubai hatóság lefoglalta, az amerikai consult pedig visszakívánta. — Portugáliában és Spanyolországban már több lap nyilvánosan emlegeti a két ország politikai öszszeköttetésit, mások pedig vámegetesüllettel akarják a két országot egyesíteni. A portugáli uralkodóház és Anglia sem egyiket, sem másikat nem nézi jó szemmel. — Thorwaldsen sept. 12én érkezett Romába 's a művészek tül 's művészetkedvelők tül kitünő tisztelgessel fogadtatott. — A porosz király sept. 13kán ért Boroszloba 's fényesen fogadtatott. — Florenzben Associazione artistica toscana név alatt müegyület keletkezett. — Decandolle híres fűvész sep. 9én hunyt el Genfben. — Hir szerint a porosz király Varsóba megyen.

Midőn az egyesült státusok elnöke bankindítvány elleni üzenetét a tanácsban felolvasták, a karzaton valaki nagyot piszszentett, miért azt el is fogták; de midőn kijelenté, hogy tettét sajnálja, ismét szabadon bocsátatott. Az elnök veto-ja után a nemzeti bank felállítása ellen, más nemzeti bankhoz tettek javaslatot ezen név alatt „ügyszeti testület.“ Tökéje 24 millióból fog állni 's abban különbözni az eddigiektül, hogy a tartományokban nem állítand fiók bankokat, hanem csak ügyvivőket tart. — A porosz királynak a föltörvényszékhez intézett azon kérdésére, vajjon az a szóbeli és nyilvános pörlekedési rendszer bevitelét célszerűnek tartaná? a föltörvényszék igennel felelt, és így a porosz törvénykezési mód tetemes változást fog szenvedni. — A herczegovinai basa Ali 300 keresztényt kergetett ki székvárosából Mostárból, és így látjuk mennyire foganatosítják a hattisherifet. — Egy barbadosi levél, mellyet tengerbe vetett palackban fogtak ki, azt írja a „Praesident“ gözös elvesztéről, hogy az egy jéghegyen szenvedett hajótörést. Az utasok kevés élelmi szerrel a jégre menekültek. A level alá nincs név írva. — Philadelphiai hir szerint a mexicói kormánysereg megindult az elégületlenek ellen. A texasi kormány több ízben kívánta a mexicóitul függetlensége megismerését, 's megtagadás esetében háboruval fenyegetőzik, 's már több ütközet is volt a mexicóiak, indiánok, és texasiak közt a határszélen, mellyben sokan elesetek. Texasi elnöké Burnett választatott meg nagy szótöbbséggel. — A rastadti erősség mellett besánczolt táborba 30 — 45ezer ember fér el. — A Mississippitorkolatánál darab idő óta egy pénzhamisító társaság üzte játékait, mit elunván a két parti lakosok 60 — 70 közülök elfogtak, és minden törvény nélkül megöldöstek. — Ujyork tartomány Syrakus városában egy puszkaporosház meggyult és 31 embert megölt. A gözhajókön is több szerencsétlenség történik: a Mississipin „Missouri és Marmion“ gözös meggyult. Carolina elsülyedt, Lousianának kazánja pattant szét, mi által 16 katona és 5 polgár veszté életét. Ujorleanson alól aug. 17kén szinte egy gözös kazánja pattant el 's életét 4 ember veszté. Floridából 200 indian vándorol ki. — Aquilában (Nápolyban) zavargás volt. Tamfani ezredet, a helyparancsnokot az örálló katonával megöldötek. Most azonban ismét esendesség van, és a zavargás semmi politikai szint nem viselt magán. — A szultán nyilvános parancsára a nagy vezér körlevelet bocsátott minden tartományba, mellyben jelenti, hogy minden török alattvaló, akármelly vallásu legyen is, mindenben egyenlő joggal bir. — A szultán M. Ali fiát Said beyt és kísérijét Sami beyt, basa címmel osztályos tábornokká nevezte, az elsőbet a hajóhadnál, az utólsót a szárazföldi seregnél. —

Csalépmutatás: Pesten october 1sején pozs. m. való garas: úsztabuza 170 — 200, ketszeres 145 — 150, rozs 120 — 126, árpa: 90 — 100, zab: 66 — 71, kukoricza 90 — 96.

Demenzavizárlás: october 1sején 3' 1" 9" a zerus felé. —